

Kopce

Kategorie: Miejsca

Kopcowanie było jednym ze sposobów magazynowania docierających do getta kartofli, [brukwi](#), rzodkwi i kalarepy. Tworzenie kopców i zarządzanie nimi było podporządkowane Wydziałowi Apropowizacji (vide). Po raz pierwszy metodę tę zastosowano zimą 1942/1943, gdyż wcześniejsze metody – przechowywanie w piwnicach i pomieszczeniach – doprowadziły do przemarznięcia i zgnicia dużej ilości przechowywanych zapasów. Kierownictwo akcji kopcowania objął w październiku 1942 r. [Zygmunt Reingold](#).

Kopce tworzone na Marysinie (vide) na terenie pomiędzy ulicami Roberta, Marysińską, Inflancką i Zagajnikową od początku października do końca listopada, zależnie od wysokości dostaw produktów do getta. Kopce miały wymiar 15x1 m. W każdym z nich mieściło się 7 t warzyw układanych na słomie i krytych 30-centymetrową warstwą słomy i ziemi. Ogólna liczba przygotowanych kopców w grudniu 1942 r. wynosiła 1061; łącznie liczyły one ok. 16 km.

Place strzeżone były przez funkcjonariuszy kierowanej przez Aizmana straży kopców, wspomaganych przez funkcjonariuszy [S?u?by Porz?dkowej](#). Załogę stanowili także pielęgniarka, krawcowa oraz kilkusobowy personel kuchenny. Kierownikiem załogi był Paul Zeligier. Robotnicy zatrudnieni przy kopcach rekrutowali się głównie spośród pracowników [Punkt Przyjmowania Towarow Radegast](#), a wspierała ich duża liczba zatrudnianych doraźnie. Przysługiwały im dodatkowe przydziały żywności jako ciężko pracującym (vide [Ci??ko pracujacy robotnik](#)). Średnio w październiku 1942 r. przy kopcowaniu zatrudnionych było 500 robotników stałych i 180 dorywczych, z czego 60% załogi stanowiły kobiety. W listopadzie średnio 225 osób (65% kobiet) plus średnio 200 kierowano do pracy z innych wydziałów. Przy kopcowaniu warzyw dokonywano ich wstępnej selekcji – popsute przesyłano bezpośrednio do [Wydzia?u Nabia?owego](#), by przyrządzić z nich [sa?atk?](#).

W październiku 1942 r. zorganizowano pokazową akcję kopcowania,

do której zaangażowano przy pracach fizycznych wielu wyższych urzędników:

„Wezwanie do dobrowolnego udziału w pracy przy kopcowaniu kartofli przyniosło pełny sukces. Przed kinem na Marysinie zgromadziło się około 100 urzędników getta piastujących kierownicze stanowiska. Wśród nich znaleźli się czołowi funkcjonariusze jak np. Kierownik Kasy Głównej – Ser (vide), kierownik Centrali Zakupu – [Chaim Lipnowski](#), kierownik [Archiwum](#) – dr [Józef Klementynowski](#), kierownik [Wydziału dla Wsiedlonych](#) – Józef Minc, kierownik [Wydziału Szkolnego](#) – [Mojżesz Karo](#), zwierzchnik Sądu (vide) – adwokat [Stanisław Jakobson](#) i wielu innych. Towarzyszyli im ich pracownicy. Utworzono ekipy robocze złożone z pracowników poszczególnych wydziałów, każdej przydzielono wózki. Praca polegała na przewożeniu kartofli i warzyw z wagonu na place składowe i do szop. Przy tej sposobności wyżsi urzędnicy administracji getta mogli przekonać się na własne oczy, jakiemu ogromowi pracy musi podołać punkt przyjmowania towarów”¹.

W czerwcu 1942 r. w kopcach przechowywano jeszcze ok. 400 t kartofli, w końcu listopada tego roku 6000 t, a w listopadzie roku kolejnego 2400 t. Zgromadzone w kopcach zapasy wyczerpywały się zazwyczaj w czerwcu, co miało wpływ na obniżenie wysokości [racji żywnościowej](#).

Adam Sitarek

Przypisy

1. Kronika, t. 2, s. 557-558, 26.10.1942.

Źródła

Encyklopedia, s. 173, Reingold Zygmunt; Kronika, t. 1, s. 240, 26.07.1941; t. 2, s. 536, 13.10.1942; s. 557- 558, 26.10.1942; s. 591, 9.11.1942; s. 636, 1.12.1942; s. 637-642, 1.12.1942; t. 3, s. 411-412, 19.08.1943; s. 463, 12.09.1943; s. 486, 23.09.1943; O. Rosenfeld, Oblicze getta w listopadzie 1943 r., [w:] *ibid.*, t. 5, s. 70-73,

Rok za drutem kolczastym (na marginesie obwieszczeń Pana Prezesa Ch. Rumkowskiego). Obwieszczenia Przełożonego Starszeństwa Żydów z getta łódzkiego 1940-1944, oprac. Adam Sitarek, Ewa Wiatr, Warszawa: ŻIH 2019., s. 525, Obwieszczenie nr 396; D. Sierakowiak, Dziennik, red. Ewa Wiatr, Adam Sitarek, Warszawa: ŻIH 2016, s. 287., s. 374; O. Singer, Odkryć kopce! [w:] idem, Przemierzając szybkim krokiem getto..." Reportaże i eseje z getta łódzkiego, przekł. K. Radziszewska, Łódź: Oficyna Bibliofilów, 2002, s. 85-89.

Tagi

[aprowizacja](#) [gospodarka](#) [życie codzienne](#)

Data aktualizacji: 16-03-2026

Data dodania: 26-09-2025